

It Fryske Gea

Blauwgrasland - planten zaaien in de Alde Feanen

De blauwgraslanden in de Alde Feanen van It Fryske Gea lijden onder verdroging, verzuring en vermesting. Er is nog maar 36,8 ha blauwgrasland, waarvan 29,7 matig ontwikkeld. Typische soorten als Spaanse ruiter, blauwe knoop en kleine valeriaan nemen sterk af. Vlozegge is sinds 1998 verdwenen en van blonde zegge was in 2021 nog maar 1 pol aanwezig. Alleen in de Bolderen doet het blauwgrasland het goed dankzij basenrijk kwelwater en heeft zich de laatste jaren zelfs uitgebreid. Veel bloemen van het blauwgrasland hebben kortlevend zaad, en een beperkt dispersievermogen. Om ze te helpen heeft zadenkweker Cruydt-Hoeck in 2021 zaden uit kwijnende blauwgraslandjes naar de Bolderen overgebracht. Op 11 locaties is zaad verzameld van knotszegge, blonde zegge, Spaanse ruiter, blauwe knoop, melkviooltje, kleine valeri-

aan, moeraskartelblad en knooppkruid. Oogsten gebeurde handmatig volgens het protocol van Het Levend Archief (maximaal 10% van het zaad werd verzameld). In november 2021 is gezaaid op 100 plots waar de vegetatie werd afgeschraapt, zodat kale kiemplekken ontstonden. Er zijn verschillende soortencombinaties gezaaid. De plots zijn gemarkeerd en niet behandeld. Het beheer blijft: maaien en afvoeren. In juni 2022 bleken niet alle soorten gekiemd te zijn, maar Spaanse ruiter, blauwe knoop, moeraskartelblad en knooppkruid wel. Spaanse ruiter is gezaaid op 64 plots en kiemde in alle plots in aantallen van 5 tot meer dan 150 rozetten! Blauwe knoop is op alle 32 ingezaaide plots teruggevonden met 2 tot ruim 70 rozetten.

Mark Hilboezen
Ecoloog, afdeling Natuurkwaliteit

Blauwe knoop is een van de soorten die wel ontkiemden. (Foto: Koos Dijksterhuis)

Landschap Overijssel

Heidemelkviooltje terug - heideherstel werpt vruchten af

Dankzij maatregelen tegen verdroging is het heidemelkviooltje terug in het Boetelerveld, een vochtig heidegebied van Landschap Overijssel met blauwgraslanden. Het Boetelerveld is het laatste restje van de uitgestrekte heiden die vroeger grote delen van Salland kenmerkten. Door intensivering van landbouw in de omgeving, de aanleg van greppels en aanplant van naaldbomen was het gebied sterk verdroogd en verruigd. Zomer 2020 zijn grove-dennenopslag en delen van grove-dennenbossen verwijderd, greppels en rabatten gedicht, oude drinkpoelen beleemd. Al eerder zijn delen van het gebied op die manier omgevormd naar vochtige heiden. Gaaf was dan ook dat in het vochtige groeiseizoen van 2021 op 7 plekken Heidemelkviooltjes tot bloei kwamen en vrucht

wisten te zetten. Hier en daar werden ze vergezeld van hondsviooltje of zelfs moerasviooltje. In lagere slenken die bloot kwamen te liggen zijn mooie tormentil-vegetaties verschenen, met geelgroene, blauwe en zeegroene zegge. Eerder al zijn liggende vleugeltjesbloem, addertong,

Heidemelkviooltje. (Foto: Michiel Poolman)

vlozegge en blonde zegge gevonden. Vanuit oude karteringen door M.F. Mörzer Bruijns is het vroegere voorkomen van vetblad, parnassia en Spaanse ruiter bekend. We hopen dat deze soorten zich in de toekomst opnieuw vestigen in het Boetelerveld. Dat het terrein ook verrassend leuke insecten herbergt, bleek eerder al uit de ontdekking van soorten als ericabij, gele tubebij en heidedaguil, en uit de hoge aantallen heideblauwtjes en groentjes. We hebben hoge verwachtingen voor de verdere ontwikkeling van het Boetelerveld, al moet de toekomst uitwijzen of de grondwaterstand dankzij de maatregelen hoog genoeg blijft voor volledig herstel.

Michiel Poolman
Ecoloog